

Helsingfors/Mariehamn 15.6.2022**Nr 26/22****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
23.5.2022, nr 113 /2022.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om mottagning i hamn av avfall från fartyg, antagen av lagtinget 23.5.2022.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Lagtinget antog 8.12.2021 landskapslagen om mottagning i hamn av avfall från fartyg. I enlighet med Högsta domstolens utlåtande 28.3.2022 (341/2022) förordnade republikens president i beslut 13.4.2022 att landskapslagens 14 § gällande inspektioner skulle förordnas att förfalla. Föreliggande landskapslag innehåller nya bestämmelser i stället för dem som konstaterades utgöra behörighetsöverskridningar.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen berör natur- och miljövård, vattenrätt, landskapets myndigheter, kommunernas förvaltning, båttrafik och farleder för den lokala sjötrafiken samt näringsverksamhet på vilka områden lagstiftningsbehörigheten helt eller till de delar landskapslagen reglerar tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 4, 10, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen för Åland. Landskapslagen berör även handelssjöfart samt farleder för handelssjöfarten på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket enligt 27 § 13 punkten i självstyrelselagen. I detta avseende ansluter sig bestämmelserna till lämnande av avfall i hamnar, och således till den landskapsbehörighet som beskrivs ovan.

Lagstiftningsbehörigheten gällande stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag, innefattande de i grundlagens 2 kap. garanterade fri- och rättigheterna, tillkommer riket enligt 27 § 1 punkten i självstyrelselagen.

Enligt det nya 14 § 1 mom. ska Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) utföra inspektioner av fartyg för att förvissa sig om att bestämmelserna om lämnande av avfall efterlevs. ÅMHM ska samarbeta med riksmyndigheterna och så långt som möjligt använda information från riksmyndigheternas fartygsinspektioner. Rätten att inspektera gäller inte lokaler och utrymmen som används för boende av permanent natur.

Detta moment har således kompletterats med bestämmelsen om trygghandlet av hemfriden, vilket grundlagens 10 § 3 mom. förutsätter och utgjorde orsaken till att paragrafen förordnades att förfalla.

Landskapslagens 14 § 2 mom. berättigar landskapsregeringen att i landskapsförordning närmare bestämma om omfattningen av inspektionerna och samarbetet med riksmyndigheterna. I utlåtandet 28.3.2022 konstaterade Högsta domstolen att denna delegeringsbestämmelse var beroende av landskapslagens 14 § 1 mom. Därför ansåg domstolen att även 14 § 2 mom. bör förordnas att förfalla, men anförde inte några anmärkningar mot denna delegering av normgivningsmakten i övrigt. Bestämmelserna om inspektioner i landskapslagens 14 § 1 mom. är knapphändiga, vilket ger landskapsregeringen rätt fria händer vid delegeringen. Bestämmelser om inspektioner finns förutom i landskapslagen även i artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, som landskapslagen avser att implementera, och 34 § i förvaltningslagen för landskapet Åland (ÅFS 9/2008). Med beaktande av detta kan bestämmelsen i landskapslagens 14 § 2 mom. enligt Ålandsdelegationens bedömning anses uppfylla förutsättningarna för delegering i självstyrelselagens 21 § 1 mom., som motsvarar grundlagens 80 § 1 mom.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi, Siitari och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare